

Združena Evropa Carla Sforze

JANEZ PERŠIČ

V zgodovini je živelo nekaj osebnosti, za katere bi lahko z nesmiselno frazo rekli, da so bili "daleč pred svojim časom". Bolj zanimivo je vprašanje, v koliko so te osebnosti "svoj čas" tudi pripravljale.

Grof Karlo Sforza (1872-1952) je izviral iz stranske veje znamenite rodbine milanskih vojvod. Nenavadni zvezdi na nebu družbene realnosti 14. in 15. stoletja sta bila najprej Muzio Attendolo iz Cotignole (+1424), kmečki sin, vojak, in njegov sin Francesco Sforza, ki je kot uspešni vojskovodja leta 1450 postal vojvoda bogate lombardijske države Milano.

Carlo Sforza, diplomat, minister za zunanje zadeve (po prvi in drugi svetovni vojni), predsednik državnega sveta, je tudi bil zvezda repatica, ki je v prvi polovici dvajsetega stoletja kazala pot v naslednje stoletje. V času raznovrstnih totalitarizmov (nacionalizmov, fašizma, komunizma) je vztrajno propagiral idejo združene Evrope.

Izhodišče te ideje je pri Carlu Sforzi etičnega značaja. Uskladitev in sodelovanje bi preprečilo nadaljnje vojne, kamor egoistični nacionalizmi vsekakor vodijo. Evropa bi se politično, gospodarsko in duhovno povezala, vendar ne bi šla v ekspanzijo, ampak bi sodelovala s svetom, tudi v okviru Društva narodov. Evropa in planet bi se bližala uresničitvi idealov miru, blagostanja in sreče.

Italija je že v srednjem veku dala več vizionarjev te vrste. Dante je dopolnil ideje sv. Avgušтина v Božji državi na Zemlji, v kateri bi morale obstajati smiselno sodelovanje svetne in cerkvene oblasti; boj med imperijem in sacerdocijem na škodo Evrope bi se končal. Sv. Katarina Sienska je kazala ljudem svoje in kasnejših dob pot duhovnega razvoja in se zavzemala za združitev razcepljene Cerkve. Tomasso Campanella je bil "utopični" prerok miru, pravičnosti, enakosti, sreče. Kaj je utopija in kaj realna politika združene Evrope?

Kakšna je vloga etičnosti in kakšna pragmatične utilitarnosti? "Realni" politiki nas skušajo pripeljati v Evropo prevladujočih interesov kapitalistične produkcije in naraščajoče potrošnje. Tudi taka Evropa bi vsaj začasno služila idealom miru, nekakšne povezanosti med ljudmi in pravne varnosti. Vendar bi evropski intelektualci, duhovna gibanja in človekoljubne organizacije morali misliti še "daleč v prihodnost", kot pravi Carlo Sforza.